

Incipiunt viginti passus siue formula no- uicioꝝ scri Bonaueture De informatione spūalis uite ac fructu z pfectu religiosoz

Iuis in spiritu pficere z h esse ppter qd vt h sic/ res ad scolā fructū. i. ad religiōz venisti. z ne fias illis filis q lon go tpe i scolis manēdo multū tps z sūptus in aritē sūmūt z mīme discūt. isti formulē cōpendiū aī oculos habeto z ad eiꝝ reglāz ordina vitā tuā z mores cōpone. z studiū i/ pende z tps expende.

Religiosus volēs pficere magistris se d; submittre. **Capitū I**

Ih pmiss sp esto sub tali rectore z ma gistro. vl si talē hre nō potes. cui p se tibi mgr esto q sic strēnu. vt ad huiꝝ formulē regulā cōpellat; z in nullo tue ppe volūtat; liberati relinquit;. Puer em̄ q di mitit; volūtat; sue. i. puerili lasciuie. sūdit matrē suā. i. religiōnē. Ideo tot ordines re/ ligionū cōfundūt. qz pueriles mēte sibimet dimittūt sine freno rrahēte a noxijs. z sine virga ad salubria cōpellēte. aut ex uegligen/ tia senioꝝ. aut ex nociua sdefessione eozū ne teneros aīmos frangāt seuera coertōe. Si cur imprudēs medic; q ne pcrister egrū quē curare sberet patit eū nociua comedere. ex quib; grau; z diutiꝝ infirmat;. Et cū in vno dissimulant; excessus eiꝝ z vicia. cito ab alijs trahit; in exēplū. vt etiā sibi talia ipunita p/ mittant; q vidēt in alijs sustineri.

Exuersi nec volūt corrigi nec pati alios apud se fieri meliores.

Capitū II

Tandē ad h ista mala libertas dīlata tur z pfcit. cū heca plurib; vidēt sic/ ri. vt q; p lege z piure ordinis defen dāt. z si q; p rariū dicere aut docere arguē/ do psumpserit. singular; supstitiōis iprope riū sustineat. z q; nōuū ordinē z insolitū mo rem iducere velit vt delyr; z van; irrideat;. z onerosus fiat omib;. z tāq; temerarius iu/ dex alienoz actū psecutiōes amarissimas patiat;. Timēt em̄ distorti z a via dei exorbi tātes. si pcerēt zelātib; p iusticia z religionis disciplina. ad ptē suā alios attraherēt. et ita paulatim ad ordis obseruatiā etiā ipi tadē cogenerēt. z pcanēt ardētissime ne ad h pue/ niant. z sub specie singularitat; extirpande etiā a se illos z opprimūt q desiderant re/

ligionē ad statū debitū reformare. Qd vidē tes ali; quib; h displicet q aliquā bone volū tatis scintillā habēt. s; tñ infirmā terrenā. et potiꝝ studēt se illis cōformare quos fortioꝝ ptē vidēt hre in multitudine z potētia q; cū istis tribulari. z insup infamari. **I**ntra illō. Et q recessit a malo pde paruit. Nec omīa expti sumꝝ in nigro ordine vl in alijs. **A**ūq; aut ptingat nostrā religiōnē ad statū simīlē puenire. Amen.

Ex volēs pficere in nullo d; eē negligēs. **Capitū III**

Qui tali feruore ad religiōnē veit q p omib; q mūdꝝ ei pmittere vel da/ re potuit. noluit dānari in seclō. nec p diuitijs vl honorib; vel delicijs. nec amo/ re amicoꝝ. vl priꝝ corpis dubitauit se trāde re carceri penitētie ppter deū. nō deb; modo vilioꝝ esse q; tūc fuit vt p pbis hoim deserat viā del. iā in eiꝝ ingressu existēs a cuiꝝ aggressu nec terrorib; nec blādictijs potuit auerti. **E**t si times d singularitate notari. z ob hoc alijs odiosus fieri. scias q nullꝝ sanctor; sin/ gularis glie factꝝ est in celo nisi q inter hoies hie pofitꝝ studuit esse i sanctitate vite singu/ laris. qd tñ de singularitate fructū dico. nō de cerimonialib; obseruatijs. parua vel nul lam habētib; vtilitate fructus. **S**tudia autē sanctitat; in his sūstūt. in cauēdo omē pec catū z omē scandalū qstū est in se. z insisten/ do omib; fructib; humilit. z inqꝛedo famili/ aritate dei p affectū deuotiōis interne. **A**d uersus hmōi nulla est bona sformitas per quā hec studia destruant;. **E**ū em̄ p iusticia sicut z p fide potiꝝ debeam; pati. nō solū irri siones z despectiōes. s; etiā psecutiōes q; sli/ bet z mortē. sic passi sunt sauci ante nos. et patient; post nos in dieb; nouissimis q; s fide deserere vl iusticiā vite peccādo relinquere **D**iscam; in puis yboꝝ z despectionū tribu lationib;. vt si grauiora iminerēt nobis pro tpo certamina sciam; p paciētā supare. **N**ā qui a leui statu deijcit. quō stabit a vto ma/ xime tēpestatis. **N**ec ad p muniendū cor pre misi ptra retrahētes a studio pficiēdi in fru ctibus. qz q tale studiū i se nō diligūt. vix pnt in alijs secū morantib; eqnimitē sustinere. **U**n sicut illi nō dimittūt sūetudines suas malas z noxias ppter nos. sic nō optet nos bona z vtilia studia abijcere ppter illos. qz si volūt ad vitā eternā venire. oportet eos nō biscū viā dei nō suā ambulare.

Wiginti passus de uirtutib⁹ bonorū

Religiosus nō debet intēdere ociosita
ti vel leuitati.

Capitulū III

Nūq̄ debes p̄ mutatoria ocios⁹ va
gari. nec rumorib⁹ z s̄bis ociosis va
care. nec risui. nec scurrilitatib⁹ dedi
tus esse. q̄ bec faciūt mentē vagā z inanē. et
licētia istoz dissoluit cor a pōdere timor⁹ dei
z affectū interne deuotiōis exhaurit. Non
enageris hincinde ocul⁹ curiose singula iruē
do. q̄ z leuitatis est iudiciū z ea q̄ foris hau
ris p̄ oculos vel p̄ aures. strepitū quendaz
interi⁹ suscitāt q̄ puritas intelligētie q̄ i bo
nis meditatiōib⁹ mētē pascit q̄si q̄dā pulue
re obscurat. Quicq̄d nō est tibi necessariuz
vel vtile ad tuū vel alteri⁹ p̄fectū. p̄trāsiz no
li imozari ne cor i eo defigat. l' tps infructu
ose in eo expendat.

Religiosus debet se occupare lectione
meditatiōe. oratione. z operatione.

Capitulū V

Nemp aliqd̄ tecū defer in memoria.
q̄d de deo rumies cogitādo. z mētis
tue intuitū sp̄ in eū defigere stude. si
cut docet p̄pha. Prouidebā dñm in p̄spectu
meo sp̄ qm̄ a dextris ē mihi ne commouear
Hoc em̄ cōtinet cor apud se ne cōmoueat a
se p̄ vanā leticiā vl' irrōnabile cristiciā. Dū
dus em̄ in q̄ fluitam⁹ varijs rēpestatū vēris
agitat. z q̄ n̄ vult nauē cordis sui q̄statōib⁹ us
p̄teri. vel vndaz inflectiōib⁹ demergi. vel in
exteris plagas vētoz statib⁹ impelli. affige
re eā funib⁹ bonaz cogitationū affuecat ad
petrā immobilē. Petra aut̄ est x̄ps. Quē su
nē vt difficile rūpat̄ ex triplici resticulo p̄po
nat. ex sanctaz sc̄pturaz deuota lectione. ex
sedule orōnis cōpunctiōe. ex bonaz actōnū
humili exercitatiōe. Lectio dat materiā z q̄
si semē bone cogitatiōis. Orō rigat z ad p̄fe
ctū roborat z cor illuminat ad intelligētiā. et
īpinguat affectū ad saporē. Bona actio ma
xime p̄dita pinguedie charitatz z obediētie
vl' alteri⁹ p̄tuz letificat p̄sciam z dat fiduciā
spei in deū. z si ad horā intercipit deuotiōis
quietē. tñ meret̄ postea maiore dulcedinis i
fusiōe z ḡfam puritatis.

Canēde sunt vane cogitatiōes z inuti
les occupatiōes.

Capitulū VI

Aeriat⁹ z vacās caue tibi a vanis z p̄
uis cogitatiōib⁹. ne vl' p̄ modicū i te
morent̄. q̄ cito inq̄nāt cor labe cuius
cūq̄ vicij. vt luxurie. vane glie. odij vl' alioz
Itē caue ab inutilib⁹ occupatiōib⁹ q̄ tps p̄

dunt z cor inq̄tāt z vilia impediūt. z deu
otiōe dissipāt. Itē a torpore accidie z pigri
cie que mētē tepidā z cor p̄ delicatū reddūt.
z ad bona opa desidiosum.

Inter homies caueda est tā ostentatio
q̄ sup̄flus pudor.

Capitulū VII

Iter hoies existens caue a duob⁹ q̄
ad teipm̄. z a duob⁹ quo ad alios.
Quo ad te caue ne aliqd̄ facias vt
ab eis noter⁹ vñ gloriā queras i gestu. i vo
ce. in sermone. vl' in actu. q̄ peccatū est z va
nū. z cū putas eis placere. forte displices. et
iudicat̄ te q̄ inanis glie cupid⁹ sis. vel forte
nō aduertūt q̄d agis. z sic p̄dis conatū tuū i
utiliter z vane. sic stulti q̄ pictis imaginibus
quasi viuīs hoib⁹ obsequiūt. P̄s. Qui hoib⁹
bus placēt. i. placere volūt vl' cupiūt. cōfusi
sunt. Itē ne pudore sup̄fluo obzuar⁹ in bis
q̄ corā hoib⁹ agere debes. loq̄ndo. cogitādo
vl' aliqd̄ agēdo. s̄z ira liber esse stude corā eis
ac si sine eis esses. Et si intus verecundia
estuas for⁹ rep̄me q̄ q̄ mag⁹ notabile te fac⁹
ex pudore. eo p̄ p̄siderāt te. z ira mag⁹ p̄sun
deris. Signū sup̄bie videt̄ esse nimis eru
bescere de illis defectib⁹ q̄s natura indidit.
vt de deformitate corpis vl' ruditate voc⁹ z
silib⁹. De vilitate aut̄ vestis vl' humilib⁹ ob
sequijs erubescere i paupe religioso grauis
sup̄bia est.

De quib⁹ erubescere debet religiosus vel
humiliari in oculis suis.

Capitulū VIII

Iciū vel scādaliū erubescere vñ vel de
offendit vel aliq̄s scādalisat. Apud
teipm̄ erubescere de peccat⁹ tuis. d̄ tor
pore in fuito dei. de negligētia bonoz que
posses facere z deberes. q̄ tps defluit z p̄fe
ctus p̄tutū nō crescit. d̄ hypocrisi q̄ for⁹ vis
putari melior⁹ int⁹ te inuenias q̄ vicia tua
occultas. nō timore nocumēti alteri⁹ sed ti
more displicēdi z ne vilipēdaris q̄ p̄ bona q̄
ostēdis vis videri z placere hoib⁹. vt ex his
suspiciēt te multo plura z maiora i occulto
h̄re. ex q̄ talia foras p̄deūt q̄si te dolēte q̄ vic
adeo familiarē aliq̄ue habes vñanimē que
velles te i om̄ib⁹ agnoscere sic teipz agnosēt
q̄d etiā sit in p̄fessiōe q̄nq̄. z si nō audes pec
cata tua sup̄primere q̄n ip̄a accuses. tñ de ill
in q̄b⁹ te mag⁹ displicere times. ita ordinas
p̄ba. p̄mittēdo. subiūgēdo. colorādo. q̄ mi
nus appareāt verecūda. vl' si forte pl⁹ nudex

fero gl'iaris. et vis inde apud p'fessorē sancto
norari. q' tā humil' sis vt te mag' q's necesse
sit studeas p'fundere p'fiteo. **Q**uā tēpra: i
onib' vicioz maxie carnaliū ita d'sidiose pu
gnas vt solo timore piculi v' p'fessionis pu
dore eas repellas et q'ntū audes i affectu car
nis arrideas. solo p'sensu opis et morose de
lectariōis excluso. **E**t in h' maior apparer p/
ueritas q' cū facile q'q's posses h'mōi tēpra
tiones q'si muscas imūdas abigere ex negli
gētia eas p'mittas crescere et calefcere et qua
lescere donec p'fortate iā piculofiores fiūt. et
difficili' vincūt. et p'sciam sepi' p'ulsando cō/
fundūt. **Q**uā ita d'sidiosus es ad ea q' deisūt
et ad p'utes. v' q' ad deuotiōis studiū prinēt
vt pudor: hūan' plura ex his mag' a te v' ex
te exor: q' amor: diuin'. **Q**uā ita es ing'us
dei b'nificijs vt nō solū debitas nō agas grā
as p'ceptis. s'z etiā grām oblatā et parām i
vacuū recipias et negligas vtiliora ad q' tūc
sentis tibi arridere grām. et occupes te vani
orib' studijs q'si q' terit araneaz telas q' non
p'derūt ad veltimēta salut'. **Q**uā illa ad q' tene
ris faciēda. sic sunt hore canonicē et s'ilia. ita
negligēt et d'sidiose p'soluis. vt nō tā meri
tū indesperes q's supplicii expectes q'z et si p'
ba ore v'cūq's p'feras. cū corde tā vag' es. et
affectu frigid' q' nec sensum orōnis p'cipis.
nec deuotiōis affectū. et de ip's p'blis pluri
ma defluūt accelerādo. et v'itā nō m'ltā trā/
siliās omittēdo. dū nō accēdas si dixeris vel
nō dixeris. nisi forte ex d'ictura alicui' p'bi q'
si ex caud' apprehēsiōe reputes te dixisse. **D**e
us autē et si paciētē dissimulat intēdere n'as
negligētiās. tū nō m'it' odit eas s'z itegre di
numerat eas. d'istricte d'judicat. seuerē pu
niet. nisi nos pueniam' faciē et' in hūili cō/
fessione. in fori factiōe. et in seriosa emen
datiōe. **Q**uā ad omnia q' ad corpis curā vel cō/
modū spectāt studiosissim' es. **Q**ue p'o ad
spūs p'fectū vel ad supne c'haritat' exhibitiō
nem vel ad p'lati obediētiā. vel carnis casti
gationē spectāt defes es. **Q**uā etiā hos et simi
les plures aduertēs in te defect'. nō terrors.
nō cōpungēs. nō discutis. nō corrigis. qua
si de' aliter tecū accur' sit q's cū omib' aijs.
vt mala tua incorrecta nō puniat. et bōa ne
glecia remuneret. **P**ro his et similib' erube
sce ap'd te et ab alijs ea in te d'judicari et rep'
hendi nō mirer'. nec indigner'. s'z verecūde/
ris semp'. **D**ecet etiā plura in meipso p'aciter
recognosca erubescor et dolco. s'z nō tūc sicut

debeo. et ideo nō emēdo sicut possem et expe/
diret. **E**t meipso autē intelligo q' hec vel aliq'
istoz etiā p'ximo meo inesse possunt. et ideo
vnusq'sq's iudicet et circūspiciat semetip'm. cō
siderās ex vno latere qualis sit. maxime q'd
sibi desit boni et insit mali et vicio p'prio. et ab
tera p're. qualis esse debeat in p'turib' et mo/
rib' bonis. vt ex hoc et humiliet' ex cognitiōe
defect' sui et puocet ad studiū p'ficiēdi ad illa
que videt se debere et facere vel habere. et d'o
regratiet' si in aliquib' forte ex eius gratia p'
fecerit.

Quō religiosus se debeat h'ere ad alios

Capitulū IX

Quo ad alios caue a duob'. **P**rimus
vt nō curiose respicias vel p'quiras
eorz p'sonas. vult'. dispositiōes. habi
tum. gest'. facta vel p'ba. vel officia. **I**nq'ntū
em tibi nō attinēt ista p'scrutari vtilitat' cau
sa ita p'trāsi. ita cogita ac si essēt oues v' alia
animalia vt nihil circa illos occupes visum
tuū vel cor. **A**tez vt nō iudices vel d'judi
ces de alijs quales sint vel esse possint. i mē
te. in merito. in morib' vel alijs. q'z talis dis
cussio yana est et sepissime falsa. imo temera
ria. qua insup cor inquietat et aliquādo inq'
natur et cōsciētia ledit et alia bona negligunt'
ex tali occupatiōe. **E**t si aliqua videas vel
audias de aliquo q' nō placēt. trāsi et obliui
scere cito. cōmittens eū sibi et deo. maxie vbi
ad te nō spectat illi' correctio ex debito ma
gisterij. vel ex sociali familiaritate vel denū
ciandi necessitate.

Quā cōpassio debet peccatorib' et afflictis.
p'mo tamen x'po

Capitulū X

Compatere cū peccantib' quasi in tē
pestare mar' naufragantib' q'z longe
miserabile' est in lacū inferni demer
gi q's in p'fundū mar' submergi. **D**ra p'eis et
plora cū potes. ex h' em merer' vt tu a simili
naufragio liberer'. **B**eati em misericordes.
qm' ip'oz de' ita miserebit' vt a miseria libe
rent'. **S**ic etiā oim miseroz afflictōes aio et
oculo p'passiōis itnere. et singula eoz mis'ias
aggranātia studiose p'pura. diligēt' pondera
vt ex his affect' mis'atiōis i te pinguescat. et
si q's tu mis'ias pater'. tibi leuiorēs i eoz et
cōparatiōe videāt'. **C**ollige etiā ex his q' vi
des passiōes et labores et paup'tates ihu x'pi
q' cū esset dines p' nob' egen' fact' est. vt illi'
inopia nos diuites in celestib' essem'.

Wiginti passus de uirtutib⁹ bonorū

Quae sint cōmunia uicia hominū.

Capitulū XI

Tria sunt cōmunia uicia apud hoīes. Prīmū p̄nitās rēphēdēdi q̄ i alijs vidēt z nō sunt s̄m affectū corū. Al/ ter est aduclatio q̄ solēt sibi inuicem blādiri. laudādo. arridēdo q̄rēdo quō ualeāt. cū tñ nō curēt eos q̄nq; ualere. honores inuiles offerēdo. z alijs multis modis in q̄b; nō est utilitas. nec ex affectu faciūt s; ex uolū ut pla/ ceant. Tertiu est p̄ria gl̄iatio de sc̄ipō q̄ ea q̄ facim⁹. dicim⁹. sentim⁹. z sum⁹ placēt nobis z p̄ferim⁹ ea alioz fact; cōmendādo uel occul/ te cogitādo. z dedignamur si ali; nō mirent⁹ ea. q̄si nō habeāt sanū iudiciū z delectamur in laude nostra. Et si aliqñ nos ipos accusā/ do humiliam⁹ nō pure h̄ facim⁹ s; volum⁹ p hoc astute puocare aliū ad laudē nostri. q̄i nō debeat pati ut nos uitupem⁹ qd̄ laudan/ dū in nobis est. uel ad h̄ sepe facim⁹ ut humi/ les r̄putemur. z saltez ex h̄ placeam⁹ si alia placēria nō habeam⁹. Qui ab his trib; liber esset. in magna puritate uiueret z dēte.

Q̄ munera z curiosa nō sūt curāda reli/ gioso.

Capitulū XII

Nulla curiosa habere cures. ut ima/ gines. tabulas. sudariola. pater no/ ster z silia. nec recipias nec des alijs p munusculis. qz occupāt cor. z magistr; no/ stris nō placēt. z faciēt te notabilē inter cete/ ros. z sepe sine licētia recipiunt z dant talia i caute dū pudet eos toties p istis recurrere ad magistrōs. Species aromaticas nō ha/ beas nisi p euidēti infirmitate nō possis ca/ rere. Qui om̄ib; reb; peculiarib; carere pos/ set felicior esset. qz multā detractiōis materi/ am abscidisset. Si aut aliqua iuberis habe/ re. ut libros rōne studi; z scriptoriola. nulla supflua collige uel curiosa. solis cōtent⁹ ne/ cessarijs in numero z ualoz. Ipe habit⁹ tu/ us z om̄ia uestimēta tua simplicia sint z in/ culta. z corp⁹ z gest⁹ z om̄ia foris apparentia plana sint z pura. nil notabilitat; curiale uel curiosum uel singularitat; colore respersum. affectes.

Q̄ iudicia humana nō sunt curāda.

Capitulū XIII

Aude humano iudicio nō moueri. nec delectari fauorib;. nec despectu p̄ristari. qz iudiciū humanū cecū ē frequēt⁹ z ignozat ueritatē. z fallit sepissime. nec si laudat; ab hoīe es iō laudabilior. nec

si despicer; es iō uilior. **S**tile⁹ est qui stiles placere laborat. qz sic cec⁹ nō discernit inter colores. nec surd⁹ int⁹ sonos. ita insipies hō nescit p̄sare meritoz dignitates. **U**n cū ali qd̄ agere te p̄tingit estimabile. ut p̄dicare uel file. nō antier; quō ad placitū hoīmpficiās. sed inuocato auxilio dei. put mel⁹ expedire s̄m deū intelligi stude facere. Et si bene suc/ cesserit. deo adiutori refer gr̄as. z noli extol/ li. qz nō p̄pter te s; magis p̄pter alioz orōnes z merita datā tibi esse gr̄iā debes estimare. **S**i aut min⁹ bene successerit noli turbari z pudore p̄fundi. sed gr̄as deo refer qui sic te ab elatiōe defendit. **S**ine aut bene siue mi/ nus bñ successerit. statim sic te habere stude intus z exteri⁹ ac si nō fecisses. **L**audet qui uult uel despiciat. qd̄ ad te tu race. **E**xusarō nes z recusarōes qñ debem⁹ aliqua hōmō fa/ cere. ad h̄ sepissime sūt ne despiciamur. uel p̄ sumptuosi iudicemur q̄ talia audem⁹. **U**n uidet esse puri⁹ z humili⁹ simpliciter facere qd̄ est faciendū. uel obediētia iuberē. uel cha/ ritate instigāre. si placet alijs bene. si nō. qd̄ est tūc p̄ditū. **N**ā cū oportet rēdicare uel si mile facere. quod aliqd̄ honorū uidet habe/ re. si bene feceris lucruz habes de p̄secu la/ boris tui. si min⁹ bene. iterū lucraris meritū humiliatiōis tue. z q̄ post hoc min⁹ ad hu/ iusmodi cogēris ab his quib; non placuisti. **O**m̄es sum⁹ alterutrū expōiti ut alter alte/ ri placeat uel displiceat. **U**nde cū in mea nō sit potestate ut tibi placeā. sed i tuo arbitrio uel affectu quē tibi dare nō ualeo. si multuz laboro tibi placere. forsitan nō pficiā. qz alit iudiciū tuū dirigit. **E**t ideo nihil in hac p̄e mel⁹ uideo q̄ ut soli deo studeat homo pla/ cere z primū nō scādalizare. uel sciēter offen/ dere. z cōmittere deo. si hominib; placeat uel displiceat humiliter z patiēter. **J**uxta illud **D**ibi p̄ minimo est ut a uobis iudicer. zc. **Q**uib; eñ places ascribe ipsoz beniuolētie non tue p̄bitati. **Q**uib; autē displices attri/ bue tuo merito z cogita qz si ex tantillo eis displices. sicut exteri⁹ cognoscere ualent i te uilitatē tuam. qd̄ fieret si radicē p̄picerent om̄ia uicia tua z peccata z inhonestā queq;. mirū si nō eijcerēt uel lapidarēt te. **P**ro me loquor. nunq; tñ a fidelib; despectus sum. sicut despiciabilis in ueritate sum. **U**nde nō deo indignari cū aliquādo despicioz. sed mirari z reputare p̄ beneficio dei qz nō oib; odiosus sum.

Detractio est p̄ patiētiā superāda
Capitulū XIII

Ecū detrabi tibi intelligas nō moue
aris. q̄ si vez est qd̄ dicit nō est icō/
ueniēs hoc loq̄ homies qd̄ tu facere
ausus es. Si aut̄ vez nō est. nō nocet tibi eo
rum oblocutio. Velut si albi esses & diceret
aliquis te nigrū esse. qd̄ tibi obesset illi dice
re. nihilomin⁹ tñ esses qd̄ esses. & non aliud
Et si q̄s estimaret te caprā eē. tamē nō esses
Si aut̄ ad p̄mos mor̄ h̄mōi aduersitatem
turbaris & inflāmaris ex impatiētia. rep̄me
irā & sustine ad modicū. sicut q̄ sustinet v̄stio
nē cauterij. vel sectionē chirurgici. cogitans
vtilitatē patiētie. & cito sanari incipies & me/
lius habere. imo hoc ip̄m expugnare intus.
ad excerbari magne vtilitatis est. q̄ est pur/
gatio peccati. vicij lima. exercitatio virtutis
meriti glorie. p̄paratio pacis. Nō corona/
bis nisi q̄ legitime certauerit.

Null⁹ debet odiri nec despici malus p̄
pter ip̄m correctionis.

Capitulū XV

Rancore erga nullū i corde retine. ad
omnes mire cor & pacificū habere stu
de. nec p̄ tua offensa nec p̄ illi⁹ vicio
aliquē odito. ne fias cū illo sub specie zeli pa
riter viciosus. Si nō uenit tibi et̄ habere
familiaritatē p̄pter vite eius deformitatē. sic
displiceat tibi malū qd̄ habet ex se. vt non sit
tibi bonū execrabile. qd̄ est ex natura in pre
senti. vel ex gr̄a forsitan in futuro. Multi ei
mali sūt postea boni. quod de om̄ib⁹ uiuen
tib⁹ est sperandū.

Quomodo sit cōuersandū cū illis q̄ ho/
minē odiūt & p̄sequūt Capitulū XVI

Quod si aliquis te odiret & detraberet
& niteret cōfundere & granare. si euz
eo in similib⁹ vis p̄cedere nō vincis
et̄ nec placeas s̄ puocas. sicut q̄ canē latran
tē minādo puocat ad mordendū. q̄ si latra
tus et̄ nō aduertēdo trāsiret. citi⁹ cōpesceret
eum vt abiret. Nā cū hoc intrēdat om̄is ad/
uersari⁹ vt molester & puocet illū cui aduer/
satur si videt te excerbari & cōtristari habet
qd̄ querit. & tāto fort⁹ instat quomō te gra
uet quāto p̄ vidz valere conat⁹ suos ad id
quod intrēdit. Si aut̄ viderit q̄ patiēter su/
stines & p̄trāsīs ac si nō sentias. confundit i
seip̄o & cōfringēt tumētes fluctus ei⁹. et ex
indignatōe sua quiescet. vidēs q̄ non valet
efficere qd̄ querebat. vt videlicet te p̄turba/
ret. vel certe cōfusus cōpunget & corrigetur
exēplo patiētie tue emēdatus. Q̄ si forte ob
stinat⁹ nec corrigit nec desistit te p̄seq̄ disce
aliquid pati p̄ dño. quia ille q̄ tibi aduersat⁹
gram⁹ torquet semetip̄m q̄ te. Qui aut̄ se
ipsum morderet & lanaret in odiū tui quid
te lederet. imo te de se vindicaret. & ipse non
tu morsuū vulnera sentiret. Ita sentias & de
illo qui te odit. se laniat nō te. Unde tu ha/
beto pacē tecū. & aliena malicia nō tibi noce
bit. Q̄ tsi verba mala & cōrumelias tibi itu
lerit. discere debes vt om̄ia verba pro sono
habeas trāsente nisi quantuz vales ex eis
edificatiōis capere. sed inquantū p̄turbare
possunt & scādalizare. sint tibi vt auū garrī
tus & latrat⁹ canū. hec cū audis p̄transis et
nō curas. Noli similis illi fieri qui tibi d̄tra
bit. quia sicut in illo odibile est viciū detra/
ctionis. ita etiā esset in te. Nemo aut̄ in odi
um aduersarij sui sibimet p̄scidit nasum. vel
eruit oculos. sic nemo sapiens deturpat se/
ip̄m vt sic se vindicet de inimico. q̄ tunc nō
tristitiā sed leticiā cōferret inimico. Si pa
tienter fers iacula aduersantis alij cōpatiē/
tur tibi & impugnabūt p̄ te aduersariū tuū.
te tacēte & diligēt te ampli⁹. Si aut̄ te vin/
dicare volueris & defēdere resistēdo aspiciēt
& despiciēt vos pariter mordētes & scādali
sentur i vtroq̄. Doctrina xp̄i magistri domi
ni nostri est. cui⁹ te esse discipulū p̄fessus es
in professione regule. diligere inimicos. be
nefacere odiētib⁹ nos. & sic nostra benigni/
tate vincere illorū maliciam. sicut ipse ma/
los mutat in bonos. patienter eos vt p̄uer/
tant expectando & beneficijs alliciendo.

De illis qui magis volunt alios corrige
re q̄ se emendare.

Capitulū XVII

Corrige in te qd̄ in alio reprehēdis
& doce te quod vtile vnicuiq̄ ag
noscis. feruor tuus agat in te pus
Et ita inflammat⁹ alios calefac. sicut ignis
proxima pus. & postea remotiora calefacit.
Tu tibi proxim⁹ esto in correctione tui. re/
gula ingenij tui & zelus iusticie tue p̄mo for
met te in exemplar artis tue alijs imitādū
Ostende in proprio opere tuo cui⁹ peritice
sis in opere alieno. Quidam sciunt multa
in alijs corrigere. & vitam aliorum ordina
re. in seipsis aut̄ multa icorrecta relinquūt
nec minimam diligētiā adhibent vt pro/
priū statū ordinent ad profectū virtutis.

De regimine anime

Quoniam somniat si essent in tali statu vel officio vel dignitate quam bene uellent illam disponere. sicut autem statum in qua sunt nec sollicite discutiunt. nec emendant. Si aliqui ammoniti per alium. vel ex casu forte ad se reuersi cogitant se ad meliorem exteudere. nec proinde disponunt qualiter se faciunt. vel in eo quod prouidet non perseverant. consuetudine dissolutiois et tempore eos ad solita reuocant.

Quod sensus et cogitationes domade sunt ne per licentiam insolescant.

Capitulum XVIII

Esto tuimet potes. ut statim ad nutum rationis assuescas tam cogitationes cordis quam membra et sensus corporis a nocentibus retrahere et in bonis studiis occupare. Oculos. manus. linguam. auditum. et cogitatum quod si in freno manutene. ne insolenter euagantur extra discipline terminos. quod sicut auis uel bestia ex coactione domatur. rursus ex relaxatione fiunt indomita. ita et sensus exteriores et cogitationes et affectiones interiores nisi sub districta cautela refrenentur. ex libertatis licentia insolescant. ita ut postea difficilius redigantur sub rationis magisterio quam in principio uersionis. Inde est quod uersi difficilius corriguntur. quam nunquam adhuc uersi. sicut animalia difficilius domantur uel mansuescunt in senectute quam in iuuentute. et sensus iuuentutis capacior est scientie quam senum. et iuenerata arbusta inflexibilia sunt quam recentia et tenera.

De discussione sui et quod sint fugienda regenda et reprehenda et toleranda.

Capitulum XIX

Epissime discute teipsum et considera statum mentis et corporis quod desit si deficiat uel proficiat. quod impediatur profectum. et quomodo illi obuietur. aut declinatio. aut resistendo. aut regendo. aut tolerando. Per declinationes sunt et fugienda. uicium impugnantibus resistendum. officium uel alia occasionaliter impediencia regenda et ordinanda discrete ad profectum materiam. aduersitas toleranda. et per uisum tolerandi fit magis tolerabilis. Et ideo tam odiosa est nobis aduersitas quod nolumus proficere. Si aliquis domesticus tuus uel uicinus tibi fuerit in corde onerosus. illi stude magis obsequiosus esse affabilis et cito senties remedium illius morbi.

Quod appetit quod appetit homo diligere ab hominibus est abijciendum.

Capitulum XX

Quoniam multum affectus diligere. quod distractio cordis est. et a qua queris diligere. illi etiam appetis placere. et ibi etiam admittit

se et se adulatio et sepe simulatio. ne forte displicere incipias et minus diligere. turbatis etiam quando suspicaris te minus diligere quam desideras et speraueras. Pauci etiam sunt sibi in sensu et affectu omnibus et moribus ita conformes. ut non sit aliquis dissensionis materia inter eos que est dilectionis aduersariis. Item a feminis uelle diligere. etiam propter reprobationis laqueum. et occupationis materiam. et turbationis occasiones continuas. nota suspitiose obseruationis non carebit. Committe te deo et ab illo diligere stude fideliter. et de aliorum circa te dilectione relinque illos arbitrio et diuine uoluntati. Dilectio hominum fallax est. instabilis. facile ledit. et ad modicum utilis et sepe nocua. Si dignus fueris diligere. sine autem non est iustum diligere indignum. nec ullam ei reuerentiam exhiberi.

Finis uiginti passus de scripturis bonorum religiosorum. siue formula nouitiorum doctorum seraphici sancti bonauenture

Sanctus Bonauentura ad dominam Blancam reginam hispanie De regimine anime.

Primum omnium

Pro necesse habes anima mea altissime. piissime sanctissime. de optimo deo sentire.

**Terra fide credendo
Attenta mente considerando
Per spicaci rationis intuitu cum
ammiratioe respiciendo.**

Altissime quidem de optimo deo sentis

**Si circa
De nihilo creans et supportans
immensam potentiam
Subernatis et ordinatis in
finita sapientiam**

**Judicatis et retribuens inde
terminata iusticia. Fideli pio et spicaci intuitu. et credis et ammiraris et respicis. et extra te existens et intra te ingredies. et se te transcendes. ut illud facit deitates. Exultauit filie iudee pro iudicia tua domine quoniam tu dominus altissimus super omnes terram nimis exaltatus es super omnes deos etc.**

Piissime de optimo deo sentis. si eiusdem misericordiam ammiraris amplectaris et benedixis.

Benigna in nostre humanitatis et mortalitatis assumptione. Uiscerosam in crucis et mortis passionem. Liberale in spiritus sancti dona